

Vilket årtal bytte Sverige till högertrafik? *

Delta i vår tävling & svara på en undersökning.
Tävla samtidigt om ett presentkort värde 10.000kr till valfri matbutik!

Annons: *OBS. Detta är en interaktiv annons & ingen omröstning. Annonsen är en exempel fråga från våra sponsorer

Debatt

5 000 döda kan inte längre förklaras bort

Debattören: Att montera ner vår tillit till samhället går fort, Tegnell

PUBLICERAD: 24 JUNI 2020 UPPDATERAD: 24 JUNI 2020

Detta är en debattartikel. Det är skribenten som står för åsikterna som förs fram i texten, inte Aftonbladet.

Vi vet alla hur svårt det är att överge sina gamla övertygelser. Men nu står vår tillit på spel och Folkhälsomyndigheten måste sluta ägna kraft åt bortförklaringar – och byta coronastrategi, skriver Stefan Einhorn.

Foto: PETER WIXTRÖM, TT

DEBATT

DEBATT. "Jag tycker att vi haft en coronastrategi som i många aspekter har fungerat väldigt bra." Orden är statsepidemiolog Anders Tegnells, i en intervju i Expressen den 18 juni.

Fyra dagar tidigare försvarade statsminister Stefan Löfven samma strategi när han fick frågan om den är ett misslyckande. Nej, ett misslyckande ville han inte gå med på att den är. Det går inte att jämföra äpplen och päron, menade han och syftade bland annat på att antalet avlidna i Sverige är mer än fyra gånger större än i övriga nordiska länder tillsammans.

ANNONS

Så kan du uppgradera din mens.

EXTERN LÄNK FRÅN SYD

ANNONS

8 nr av Allt om Mat
+ Rörstrand Mon
Amie-muggar

70% RABATT

SE DEAL

MEST LÄST

06.00 **DEBATT**
EU ska inte få vara
Polens bankomat

09.00 **DEBATT**
Det måste bli lättare
att skilja sig i Sverige

I GÅR 09.08 **DEBATT**
Skolkoncernerna
ratar svenska
landsbygden

22 OKTOBER **DEBATT**
Skrota förslaget om
sänkt bensinskatt, M

23 OKTOBER **DEBATT**
Sluta använd
bilägarna som
kassakor, politiker

Ytterligare fyra dagar tidigare hade Folkhälsomyndighetens generaldirektör [Johan Carlson hävdad att ansvaret för de många dödsfallen inom äldreomsorgen inte på något sätt låg hos Folkhälsomyndigheten](#): "Det står ganska klart för var och en vid det här laget att de här bristerna som uppdragats i äldreomsorgen, vad gäller lagstiftning, bemanning och organisation, knappast är Folkhälsomyndighetens fel." Han vidgår i intervjun inte några egentliga felbedömningar från myndighetens sida.

Vi vet alla hur svårt det är att överge sina gamla övertygelser, speciellt när de har fått konsekvenser och man har agerat i god tro. Man intalar sig själv att man har gjort rätt och bygger ett försvarsvverk runt de egna besluten. Resultatet blir alltmer krystade förklaringar, som övertygar allt färre.

Vårt samhälle är i mångt och mycket uppbyggt kring tillit. Vi litar på institutionerna, organisationerna och beslutsfattarna. Vi förutsätter att den som innehar ett ämbete har den nödvändiga kompetensen samt att personen är ärlig. Vår tillit är enligt undersökningar stabil, år efter år. Ibland uppstår problem i form av en överdriven auktoritetstro.

ANNONS

En digital tjänst för att hitta lokala hantverkare.

Hitta hantverkare »

När då en beslutsfattare eller organisation missköter sig bibehåller medborgarna i det längsta sitt förtroende. Detta hände till exempel i samband med tsunamikatastrofen, då regeringen stod handfallen i det initiala skedet. Ett annat exempel är polisutredningen efter Palmemordet.

Nu händer det igen, mitt framför våra ögon och till allmänt beskådande, också internationellt. Allt för många har dött, allt för många har smittats och det får i dag anses vara klarlagt att Sveriges strategi har varit ett misslyckande.

Bortförklaringarna, som att man måste vänta ett till två år innan man kan utvärdera, att andra länder inte kan registrera dödsfall lika bra, att det är dåligt utbildad personal inom äldreomsorgen som bär huvudansvaret för överdödligheten och att andra länders dödssiffror med tiden kommer att komma ikapp Sveriges är i bästa fall osannolika och skorrar allt mer falskt.

Tilliten i vårt samhälle riskerar nu att allvarligt urholkas, den tillit vi är så beroende av (vilket bland annat framhålls av den av regeringen utsedda Tillitsdelegationen).

Tillit är en skör tillgång, vilket innebär att den lätt kan nedmonteras, och då lever vi inte längre i det samhälle vi har i dag.

Den så kallade sociala fällan slår igen, vilket innebär att vi inte är lika benägna att arbeta för helheten, utan fokuserar på oss själva och våra närmaste. Att bygga upp tillit är svårt och tar tid. Att riva ner den kan gå mycket snabbt.

Vad kan då göras i dag för att värna om vår tillit? Här är några synpunkter:

Folkhälsomyndigheten har gång efter annan uttryckt förhoppningen om att befolkningens immunitet ska byggas upp och smittspridningen därmed dämpas. Utan denna inställning är det svårt att förstå varför, när vetenskapliga data ackumuleras för till exempel munskydd, testning i stor skala och aktiv smittspårning, myndigheten ändå väljer att inte agera fullt ut.

Att attityden är missriktad är vid det här laget uppenbart, då vi med över femtusen döda, där överlevande dessutom i oroande hög grad har kvarvarande symptom, alltså har en immunitet ute i samhället som bedöms ligga under tio procent.

ANNONS

A

Tiden är kommen att sluta ägna kraft åt att producera bortförklaringar och i stället prestigelöst belysa vad som har gått fel och i dessa avseenden ändra strategi. Med följande relativt självklara åtgärder, som det finns klara vetenskapliga belägg för, torde Sverige kunna få bukt med den situation vi befinner oss i:

- Bred testning, smittspårning och isolering av alla diagnostiserade fall, vilket kräver ytterligare resurser än de nu avsatta.
- Karantän för alla medlemmar i hushåll där någon smittats.
- Obligatoriskt användande av munskydd i äldreomsorgen såväl som i trånga offentliga miljöer.

Om detta inte genomförs kommer det inte att bli en andra våg i Sverige och orsaken är att den första vågen bara kommer att fortsätta.

Fortfarande hävdas det både från regeringen och från ansvariga myndigheter, och mot allt förnuft, att Sveriges strategi är den rätta. Samtidigt publiceras siffror [som visar att förtroendet för landets smittbekämpning sjunkit signifikant](#) under den senaste månaden.

Om inte den samlade vetenskapliga kunskapen snart tvingar fram en kursändring måste vårt hopp knytas till att någon med makt kommer till insikt om att det krävs ett rakryggt personligt ställningstagande om vi ska rädda liv och värna vårt samhälle. Sedan kan vi bara önska att denna någon förmår ställa sig upp och uttala orden: Vår strategi har misslyckats. Vi måste välja en annan väg!

Låt oss i så fall hoppas att vi snart får höra denna stämma. Annars är det inte bara vår tillit som kommer att gå förlorad.

Stefan Einhorn, professor i molekylär onkologi, Centrum för social hållbarhet, Karolinska Institutet

► [Häng med i debatten och kommentera artikeln](#)
– [gilla Aftonbladet Debatt på Facebook](#).